



PAZIŅOJUMS PRESEI Nr. 59/26

Luksemburgā, 2026. gada 21. aprīlī

Tiesas spriedums lietā C-769/22 | Komisija/Ungārija (Savienības vērtības)

Savienības vērtības: pieņemdamā likumu, kas stigmatizē un marginalizē LGBTI+ personas, Ungārija ir pārkāpusi Savienības tiesības

Tiesa – turklāt pirmo reizi lietā pret dalībvalsti – konstatē, ka tikušas pārkāptas LES 2. pantā uzskaitītās vērtības, uz kurām balstīta Eiropas Savienība

Ar "2021. gada Likumu Nr. LXXIX par stingrākiem pasākumiem pret pedofilijas noziegumu izdarītājiem un par grozījumiem vairākos likumos bērnu aizsardzībai" Ungārija, lai aizsargātu nepilngadīgos, ir grozījusi vairākus valsts tiesību aktus. Būtībā šie grozījumi aizliedz vai ierobežo piekļuvi satura materiāliem – jo īpaši audiovizuālajā jomā vai reklāmā –, kas popularizē vai attēlo dzimumidentitātes neatbilstību bioloģiskajam dzimumam, dzimuma maiņu vai homoseksualitāti. Izskatījusi Eiropas Komisijas šajā ziņā celto prasību sakarā ar pienākumu neizpildi, Tiesa nospriež, ka Ungārija ir pārkāpusi Savienības tiesību aktus dažādos līmeņos: primāro un atvasināto tiesību aktus par pakalpojumiem iekšējā tirgū, Eiropas Savienības Pamattiesību hartu, LES 2. pantu un Vispārīgo datu aizsardzības regulu (VDAR).

Ar "2021. gada Likumu Nr. LXXIX par stingrākiem pasākumiem pret pedofilijas noziegumu izdarītājiem un par grozījumiem vairākos likumos bērnu aizsardzībai" (turpmāk tekstā – "grozījumu likums") Ungārija ir izdarījusi dažādus grozījumus savos valsts tiesību aktos. Lai gan šī dalībvalsts uzskata, ka minētie grozījumi ir paredzēti nepilngadīgo aizsardzībai, ar vairākiem no tiem būtībā tiek aizliegta vai ierobežota piekļuve saturam, kura centrālais elements ir dzimumidentitātes neatbilstības bioloģiskajam dzimumam, dzimuma maiņas vai homoseksualitātes popularizēšana vai attēlošana.

Eiropas Komisija par grozījumu likuma pieņemšanu pret Ungāriju ir cēlusi Tiesā prasību sakarā ar valsts pienākumu neizpildi. Tā lūdz Tiesu konstatēt, ka ir pārkāptas Savienības primārās un atvasinātās tiesības attiecībā uz pakalpojumiem iekšējā tirgū ¹, vairākas Eiropas Savienības Pamattiesību hartā (turpmāk – "Harta") garantētās tiesības, LES 2. pants ² un visbeidzot – Vispārīgā datu aizsardzības regula (VDAR) ³.

Tiesa plenārsēdē atzīst, ka visi prasības pamati ir pamatoti.

Pirmkārt, ar šiem **grozījumiem tiek pārkāpta brīvība sniegt un saņemt pakalpojumus**, kas nostiprināta Savienības primārajās tiesībās un vairākās Direktīvas par elektronisko tirdzniecību, Pakalpojumu direktīvas un Audiovizuālo mediju pakalpojumu direktīvas normās. Vispirms Tiesa norāda, ka grozījumi ierobežo mediju pakalpojumu sniedzēju vai citu pakalpojumu sniedzēju iespējas izstrādāt un izplatīt saturu, kura centrālais elements ir dzimumidentitātes neatbilstības bioloģiskajam dzimumam, dzimuma maiņas vai homoseksualitātes popularizēšana vai attēlošana. Tādējādi ar šiem grozījumiem **minētā brīvība tiek ierobežota**. Turpinājumā Tiesa apstiprina Savienības tiesībās paredzēto iespēju attaisnot šādus ierobežojumus ar bērna labāko interešu veicināšanu vai arī ar nepieciešamību aizsargāt Hartā garantētās vecāku tiesības nodrošināt bērnu audzināšanu un izglītību saskaņā ar savu reliģisko, filozofisko un pedagoģisko pārliecību ⁴. Tiesa it īpaši uzsver **dalībvalstu rīcības brīvību noteikt, kāds saturs, it īpaši audiovizuālais, var kaitēt nepilngadīgo fiziskajai, garīgajai vai tikumiskajai attīstībai, ja nav saskaņošanas noteikumu Eiropas Savienības līmenī**.

Tomēr Tiesa nospriež, ka šī rīcības brīvība ir jāsteno, ievērojot Hartu un it īpaši tās 21. panta 1. punktā garantēto **diskriminācijas aizliegumu dzimuma un seksuālās orientācijas dēļ**. Šajā lietā Tiesa konstatē, ka šajā gadījumā tas tā nav. Grozījumu likuma aspekti, kuri pamatoti ar kritēriju par dzimumidentitātes neatbilstības bioloģiskajam dzimumam,

dzimuma maiņas vai homoseksualitātes attēlošanu vai popularizēšanu, ir balstīti pieņēmumā, ka jebkura šāda attēlošana vai popularizēšana, neatkarīgi no tās konkrētā satura, var kaitēt bērna labākajām interesēm. Tomēr **šāda pieeja liecina par noteiktu dzimumidentitāšu un seksuālo orientāciju prioritizēšanu, noliedzot pārējās, un tādējādi veicina pēdējo minēto stigmatizāciju – tas nav savienojams ar prasībām, kas izriet no dzimuma un seksuālās orientācijas diskriminācijas aizlieguma plurālismā balstītā sabiedrībā.** Ņemot vērā šādu šā aizlieguma būtības nepareizu izpratni, attiecīgie ierobežojumi nekādā gadījumā nešķiet pamatoti, it īpaši ar mērķi veicināt bērna labākās intereses. Tiesa norāda, ka nepilngadīgos var pienācīgi aizsargāt pret vecumam neatbilstošiem raidījumiem, neradot no apstrīdētajiem grozījumiem izrietošo tiešo diskrimināciju dzimuma un seksuālās orientācijas dēļ.

Otrkārt, **minētie grozījumi ir īpaši smaga iejaukšanās vairākās Hartā aizsargātajās pamattiesībās, proti, aizliegumā diskriminēt dzimuma un seksuālās orientācijas dēļ, privātās un ģimenes dzīves neaizskaramībā ⁵, kā arī vārda un informācijas brīvībā ⁶.**

Jo īpaši – **ar minēto Ungārijas tiesisko regulējumu tiek stigmatizētas un marginalizētas personas, kas neidentificējas ar savu bioloģisko dzimumu,** tostarp transpersonas vai personas, kuras nav heteroseksuālas, jo tās tiek uzskatītas par tādām, kas tikai savas dzimumidentitātes vai seksuālās orientācijas dēļ vien kaitē nepilngadīgo fiziskajai, garīgajai un tikumiskajai attīstībai. Grozījumu likuma nosaukums tās **asociē ar pedofiliju,** un tas var pastiprināt stigmatizāciju un būt iemesls naidīgai attieksmei pret šīm personām.

Šādos apstākļos attiecīgās iejaukšanās aizskar iepriekš minēto pamattiesību būtību un tādējādi nevar tikt pamatotas ar Ungārijas izvirzītajiem mērķiem, proti, bērna labāko interešu veicināšanu vai vecāku tiesībām nodrošināt savu bērnu audzināšanu un izglītību saskaņā ar savu reliģisko, filozofisko un pedagoģisko pārliecību.

Tiesa arī konstatē, ka Ungārija šajā lietā ir pārkāpusi **tiesības uz cilvēka cieņu ⁷.** Tas izriet no tā, ka ar Komisijas apstrīdētajiem grozījumu likuma aspektiem **personu grupa,** kas ir plurālistiskas sabiedrības neatņemama sastāvdaļa, **tiek uzskatīta par apdraudējumu šai sabiedrībai** un ir pelnījusi īpašu likumā paredzētu attieksmi vienīgi tās dzimumidentitātes vai seksuālās orientācijas dēļ. Grozījumu likuma stigmatizējošais un aizskarošais raksturs rada, saglabā vai pastiprina šo personu sociālo “neredzamību”, un tas aizskar to cieņu.

Treškārt, **Tiesa pirmo reizi konstatē īpašu LES 2. panta, kurā izklāstītas vērtības, uz kurām balstās Savienība un kuras ir kopīgas visām dalībvalstīm, pārkāpumu.** Proti, **pret saturu, kas popularizē vai attēlo dzimumidentitātes neatbilstību bioloģiskajam dzimumam, dzimuma maiņu vai homoseksualitāti, vērstie grozījumu likuma aspekti** rada saskaņotu diskriminējošu pasākumu kopumu, kas **acīmredzami un īpaši smagi aizskar** personu, kuras neidentificējas ar savu bioloģisko dzimumu, tostarp transpersonu vai personu, kas nav heteroseksuālas, tiesības, kā arī cilvēka cieņas, vienlīdzības un cilvēktiesību, tostarp minoritāšu tiesību, ievērošanas vērtības.

Tādējādi šis **likums ir pretrunā Savienības identitātei kā kopējai tiesiskajai kārtībai plurālistiskā sabiedrībā.** Ungārija nevar pamatoti atsaukties uz savu nacionālo identitāti, lai attaisnotu tāda likuma pieņemšanu, kurā nav ievērotas iepriekš minētās vērtības.

Ceturtkārt, Tiesa konstatē, ka **attiecgajā Ungārijas tiesiskajā regulējumā nav ievērota VDAR, kā arī nav ievērotas Hartā garantētās tiesības uz datu aizsardzību,** jo ar to ir grozīts likums par sodāmības reģistru, lai paplašinātu piekļuvi sodāmības reģistrā reģistrētajai informācijai par personām, kas izdarījušas noziedzīgus nodarījumus pret bērnu dzimumneaizskaramību vai tikumību. Lai gan šāda piekļuve noteiktos apstākļos var būt pamatota, Tiesa būtībā konstatē, ka Ungārijas tiesību aktos nav ne pietiekami precīzi definētas personas, kurām ir atļauts piekļūt sodāmības reģistra datiem, ne arī definēti nepieciešamie piekļuves materiāltiesiskie nosacījumi, lai nodrošinātu atbilstošas garantijas to personu tiesībām un brīvībām, par kuru datiem ir runa.

PIEZĪME. Pret dalībvalsti, kas nav izpildījusi no Savienības tiesībām izrietošos pienākumus, Komisija vai jebkura cita dalībvalsts var celt prasību sakarā ar valsts pienākumu neizpildi. Ja Tiesa konstatē valsts pienākumu neizpildi, attiecīgajai dalībvalstij spriedums ir jāizpilda pēc iespējas drīzāk.

Ja Komisija uzskata, ka dalībvalsts nepilda spriedumu, Komisija var celt jaunu prasību, lūdzot piemērot naudas sodus. Tomēr, ja Komisijai netiek paziņoti direktīvas transponēšanas pasākumi, Tiesa saskaņā ar Komisijas ieteikumu var piemērot sodus jau pirmajā spriedumā.

Neoficiāls dokuments plašsaziņas līdzekļu vajadzībām, kas Tiesai nav saistošs.

[Sprieduma pilnteksts un rezumējums \(ja tāds ir\)](#) tiek publicēts CURIA tīmekļvietnē sprieduma pasludināšanas dienā.

Kontaktpersona presei: *Stefaan van der Jeught* ☎ (+352) 4303 2170.

Sprieduma pasludināšanas attēli ir pieejami [Europe by Satellite](#) ☎ (+32) 2 2964106.

Palieciet ar mums!



¹ Proti, LESD 56. pants un šādi atvasināto tiesību instrumenti: Eiropas Parlamenta un Padomes [Direktīva 2000/31/EK](#) (2000. gada 8. jūnijs) par dažiem informācijas sabiedrības pakalpojumu tiesiskiem aspektiem, jo īpaši elektronisko tirdzniecību, iekšējā tirgū (Direktīva par elektronisko tirdzniecību), Eiropas Parlamenta un Padomes [Direktīva 2006/123/EK](#) (2006. gada 12. decembris) par pakalpojumiem iekšējā tirgū, Eiropas Parlamenta un Padomes [Direktīva 2010/13/ES](#) (2010. gada 10. marts) par to, lai koordinētu dažus dalībvalstu normatīvajos un administratīvajos aktos paredzētus noteikumus par audiovizuālo mediju pakalpojumu sniegšanu (Audiovizuālo mediju pakalpojumu direktīva).

² LES 2. pantā noteikts: "Savienība ir dibināta, pamatojoties uz vērtībām, kas respektē cilvēka cieņu, brīvību, demokrātiju, vienlīdzību, tiesiskumu un cilvēktiesības, tostarp minoritāšu tiesības. Šīs vērtības dalībvalstīm ir kopīgas sabiedrībā, kur valda pluralisms, tolerance, taisnīgums, solidaritāte un kur nav diskriminācijas, kā arī valda sieviešu un vīriešu līdztiesība."

³ Eiropas Parlamenta un Padomes [Regula \(ES\) 2016/679](#) (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula).

⁴ Skat. attiecīgi Hartas 24. panta 2. punktu un Hartas 14. panta 3. punktu.

⁵ Hartas 7. pants.

⁶ Hartas 11. pants.

⁷ Hartas 1. pants.